

УДК 342.92:347.136+232

КОГУТ Н.Д., кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри інформаційного права та права інтелектуальної власності НГУУ “КПІ”

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВА РОЛЬ ДЕРЖАВНИХ ТА ІНШИХ РЕЄСТРІВ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬНОГО ЛАДУ ТА ПРАВ ЛЮДИНИ

***Анотація.** Досліджується правова природа реєстрів як баз даних, які містять інформацію, яка породжує, змінює, припиняє або підтверджує існування певних прав чи юридичних фактів. Автор виділяє види реєстрів (державні, приватні, публічно-приватні та технічні), визначає форми їх існування та порядок доступу до них громадськості.*

***Ключові слова:** реєстри, державні реєстри, технічні реєстри, єдиний реєстр, електронний реєстр, нотаріальні реєстри.*

***Аннотация.** Исследуется правовая природа реестров как баз данных, в которых находится информация, которая порождает, изменяет, прекращает или подтверждает существование определенных прав или юридических фактов. Автор выделяет виды реестров (государственные, частные, публично-частные и технические), определяет формы их существования и порядок доступа к ним общественности.*

***Ключевые слова:** реестры, государственные реестры, технические реестры, единый реестр, электронный реестр, нотариальные реестры.*

***Summary.** The legal nature of registers as data bases that include the information which create, change, cease or confirm some rights or legal facts is investigated. The author distinguishes register kinds (state, private, private and state, and technical), defines forms of their existence and the procedure of public access to them.*

***Keywords:** registers, state registers, technical register, united register, electronic register, notarial registers.*

***Постановка проблеми.** Сучасне суспільство існує в умовах, коли інформація є необхідним інструментом для забезпечення суспільного ладу та правопорядку, наприклад, інформація про платників податків; власників зброї, транспортних засобів, нерухомості; наділених спеціальними повноваженнями осіб – нотаріусів, арбітражних керуючих тощо є необхідною для таких цілей. Вся потрібна інформація про таких осіб чи об'єктів міститься у спеціальних реєстрах, тобто вона систематизована та універсальна для зручності користування нею.*

Існують реєстри з абсолютно вільним доступом до них громадян та інших суб'єктів права, а існують реєстри з обмеженим доступом. На жаль, немає єдиного законодавчого акту, який би регулював всі правові питання щодо створення та використання державних реєстрів. Звісно, що можуть існувати певні бази даних, зовні схожих на реєстри, але створення яких не передбачено законодавством, тож при відсутності законодавчого врегулювання цього питання можуть виникати спори щодо законності збирання та розповсюдження інформації, яка в них міститься. Реєстри, переважно, містять інформацію, яка породжує, змінює, припиняє або підтверджує існування певних прав або юридичних фактів, тобто їх можна назвати “правовими реєстрами”.

***Аналіз останніх досліджень.** Реєстри як бази даних, що містять інформацію, яка має юридичне значення, практично не були предметом дослідження представників правової науки. Окремі аспекти реєстрації як процедури внесення відомостей в деякі*

види реєстрів досліджувалися в працях таких науковців як С.В. Гринька (державна реєстрація прав на землю) [1], Л.Л. Нескороджена (державна реєстрація речових прав на нерухоме майно) [2], Я.М. Романюк (державна реєстрація правочинів) [3], О.О. Квасніцька (державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності) [4] та інші.

Метою статті є визначення правової природи реєстрів, визначення їх видів, цілей створення, способів використання та порядку доступу до них громадськості.

Виклад основного матеріалу. В цілому, правові реєстри варто поділити на 4 види: державні, приватні, публічно-приватні та технічні.

Державні реєстри – це систематизовані бази даних про різні об'єкти, суб'єкти та їх правовий, економічний, природний чи соціальний статус, процес створення та функціонування яких впроваджено на підставі відповідних нормативно-правових актів та держателем яких є уповноважені органи державної влади або спеціально створені ними державні підприємства. Більш детально на аналізі державних реєстрів ми зупинимося після загального визначення та характеристики інших видів реєстрів.

Приватні реєстри – це систематизовані бази даних про різні об'єкти, суб'єкти та їх правовий, економічний, природний чи соціальний статус, ведення яких покладено імперативними нормами законодавчих актів на відповідні господарюючі суб'єкти, такі як підприємства, установи та організації з метою дотримання прав та інтересів різних суб'єктів права, в т. ч і державних інтересів по наповненню бюджету.

Приватні реєстри виконують декілька функцій: з одного боку, вони є засобом контролю над суб'єктами, які ведуть такі реєстри, з боку держави з метою дотримання ними податкового, трудового та екологічного законодавства, з іншого боку, вони є доказовою базою для третіх осіб у стосунках з такими суб'єктами щодо дотримання їхніх прав. Наприклад, всі господарюючі суб'єкти зобов'язані вести облік проведених ними господарських операцій шляхом проведення фінансового, статистичного та податкового обліку, кожен з яких має ряд передбачених законодавством документів, які мають вестися суб'єктом господарювання та подаватися у відповідні терміни в контролюючі органи. Для захисту інтересів третіх осіб, підприємства, установи та організації повинні вести журнали вхідної та вихідної кореспонденції, журнали скарг, журнали звернень тощо.

Публічно-приватні реєстри – це систематизовані бази даних про різні об'єкти, суб'єкти та їх правовий, економічний, природний чи соціальний статус, ведення яких покладено імперативними нормами законодавчих актів на суб'єктів зі спеціальним правовим статусом, які, як правило, мають правозастосовчі повноваження і можуть бути як державними, так і приватними, мова йде про нотаріусів, банки, крім того, сюди можна віднести реєстри органів місцевого самоврядування. Для прикладу, нотаріуси ведуть у своїй діяльності наступні реєстри, що мають бути оформлені як: Журнал реєстрації вхідних документів, Журнал реєстрації звернень, що надійшли під час прийому фізичних та юридичних осіб, Алфавітна книга обліку заповітів, Алфавітна книга обліку спадкових справ, Алфавітна книга договорів [5]. Вище перелічені реєстри передбачені для захисту прав та свобод як осіб, щодо яких вчиняються нотаріальні дії, так і інших осіб, яких це може стосуватися. Деякі реєстри, такі як Алфавітна книга обліку спадкових справ та Журнал реєстрації звернень, що надійшли під час прийому фізичних та юридичних осіб, не містять графі для підпису особи, яка подає відповідну заяву нотаріусу, що надає можливість вчинення зловживань з боку нотаріусів, тож така форма ведення цих реєстрів без підпису уповноважених осіб є явною законодавчою прогалиною, оскільки в такому разі не досягається мета ведення цих реєстрів, а саме захист відповідних прав. Крім того, зазначені реєстри знаходяться на паперових носіях

у кожного нотаріуса, приватні нотаріуси віддають зазначені реєстри разом з оригіналами документів, на підставі яких вони вчинили певну нотаріальну дію у відповідний державний нотаріальний архів лише після припинення своєї нотаріальної діяльності. На жаль, трапляються випадки, коли нотаріуси виїждять за кордон, не передавши зазначені документи в архів. Також, слід відрізнити Алфавітну книгу обліку спадкових справ, яка ведеться в паперовому вигляді кожним нотаріусом окремо щодо відкритих саме ним спадкових справ від електронного Спадкового реєстру [6], в який через інформаційну мережу Мін’юсту України нотаріусами вноситься інформація щодо посвідчених заповітів, спадкових договорів, заведених спадкових справ та виданих свідоцтв про право на спадщину. Останній реєстр містить всі ознаки державного реєстру, оскільки його держателем є державне підприємство “Національні інформаційні системи”.

Технічні реєстри – це облік певних технічних характеристик об’єкту чи фіксація певних фактів за допомогою технічних засобів, право на здійснення яких прямо передбачено або не заборонено законодавством, до таких реєстрів можна віднести облік технічних умов та стандартів виготовлення різної продукції, аудіо та відеозаписи подій (як доказова база), електронно-цифрові реєстри: облік хронології створення документів, облік електронних листів тощо. На жаль, аудіо та відео записи згідно чинного законодавства можуть бути допустимою доказовою базою в судових провадженнях лише у разі наявності дозволу особи, яку знімали на здійснення такого запису, або особу має бути попереджено про зйомку в громадських місцях, приміром шляхом напису на дверях тощо. Таке не мало б стосуватися записів щодо службової діяльності будь-яких держслужбовців. Єдиним виключенням з цього правила є передбачене Кодексом про адміністративні правопорушення [7] право водіїв транспортних засобів здійснювати відео реєстрацію, яка є доказовою базою в таких справах щодо дорожньо-транспортних пригод, проте для абсолютної надійності прийняття таких доказів є долучення запису до справи у момент складання адміністративного протоколу [8].

Особливої уваги заслуговує аналіз саме державних реєстрів. До державних реєстрів належать: Єдиний державний реєстр нормативних актів [9]; Державний реєстр виборців [10]; Єдиний державний демографічний реєстр [11]; Державний реєстр лікарських засобів [12]; Реєстр речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень [13]; Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб, підприємств та громадських формувань [14]; Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України [15]; Єдиний державний реєстр судових рішень [16]; Єдиний реєстр підприємств, щодо яких порушено провадження у справах про банкрутство [17]; Державний реєстр друкованих ЗМІ та інформаційних агентств як суб’єктів інформаційної діяльності [18]; Єдиний реєстр нотаріусів [19]; Електронний реєстр апостилів [20]; Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційне правопорушення [21]; Єдиний державний реєстр осіб, щодо яких застосовано положення Закону України “Про очищення влади” [22], Єдиний реєстр довіреностей [23]. Це невичерпний перелік, нові нормативно-правові акти запроваджують все нові і нові реєстри. Будь-які реєстри, що запроваджуються нормативно-правовими актами слід вважати правовими, до того ж інформаційні довідки, що надаються з таких реєстрів є доказовою базою у будь-яких спорах. Звісно, що можна оскаржити законність проведення певних реєстраційних дій у судовому порядку та скасувати відповідні записи у таких реєстрах, наприклад, на підставі внесення даних за підробленими документами тощо.

Всі вище перелічені реєстри можна класифікувати на різні види. Зокрема, залежно від вільності доступу до реєстрів, можна виділити наступні: 1) реєстри з вільним доступом до всієї інформації, що міститься в них будь-яких суб'єктів права (Єдиний державний реєстр нормативних актів); 2) реєстри, лише частина інформації яких відкрита для будь-яких суб'єктів (Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб, підприємств та громадських формувань); 3) реєстри, доступ до яких надається окремим суб'єктам, переважно, органам влади та особам, що мають спеціальний правовий статус (Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційне правопорушення, реєстр власників зброї “Арсенал”). Залежно від форми існування реєстрів: 1) реєстри подвійного фіксування – на електронних та паперових носіях (Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб, підприємств та громадських формувань); 2) змішані реєстри – паперові до певної дати, а надалі – електронні або змішані (Реєстр речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень). Залежно від платності отримання інформаційних довідок з таких реєстрів: 1) платні (Реєстр речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень); 2) безоплатні (Реєстр адміністративних послуг).

Деякі реєстри містять в собі ряд структурних складових – реєстрів всередині одного комплексного реєстру, зокрема Реєстр речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень містить також реєстр незавершених будівництвом об'єктів, реєстр застав, реєстр заборон відчуження об'єктів. А складовою частиною Єдиного державного реєстру є реєстр арбітражних керуючих.

За суб'єктом проведення реєстраційних дій можна виділити наступні:

- реєстри Міністерства юстиції України (більшість правових реєстрів);
- реєстри Міністерства освіти України (апостилізація освітніх документів);
- нотаріальні реєстри (Єдиний реєстр довіреностей) та інші.

Реєстри, особливо електронні, надають можливість оперативної перевірки інформації у потрібному місці про об'єктів, суб'єктів, їх права та іншу інформацію, що внесена у відповідний реєстр без звернення до реєстраційного органу для надання підтверджень правдивості інформації на паперових носіях. Це суттєво скорочує час, який потрібно витратити для підтвердження певної юридично значимої інформації, а також це убезпечує від надання підроблених документів при перевірці певних юридичних фактів. Звісно, що реєстри мають бути надійно захищені технічними засобами від хакерських атак. Наразі, існує можливість банківських переказів через Інтернет-банки, в деяких країнах люди можуть навіть проголосувати через Інтернет-ресурси, не виходячи на виборчу дільницю, це потребує надійного механізму авторизації осіб, які уповноважені на здійснення таких дій.

Однією із важливих задач функціонування реєстраційних баз є зменшення кількості документів, які необхідно подавати особам для надання їм певної адміністративної послуги, адже відповідно до п. 7 ст. 7 Закону України “Про адміністративні послуги” [24] суб'єкт надання адміністративної послуги не може вимагати від суб'єкта звернення документи або інформацію, що перебувають у володінні суб'єкта надання адміністративних послуг або у володінні державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ або організацій, що належать до сфери їх управління. Однак, це положення частково нівелюється наступним зауваженням, що суб'єкт звернення у випадках, передбачених законом, подає відповідні документи, якщо відомості, що містяться в них, не внесені до відповідних інформаційних баз в обсязі, достатньому для надання адміністративної послуги.

Для зручності користування реєстраційними базами Міністерством юстиції України розроблено Інтернет-сайт під назвою “Кабінет електронних сервісів”, на якому розміщена частина державних реєстрів, які наразі вже оцифровані. Проте, значна частина реєстрів ще перебуває в паперовому вигляді або лише частково оцифрована, особливо актуальним і витратним є питання оцифрування земельного кадастру на території всієї країни та Реєстру речових прав в частині прав на земельні ділянки. Останнє особливо необхідне для можливості безпечного впровадження ринку земель сільськогосподарського призначення. Доступ до електронного Реєстру речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень є вільним щодо загальної інформації про власників нерухомості, відсутності чи наявності обтяжень щодо майна та щодо здійснених реєстраційних дій щодо об’єкта нерухомості – зареєстрованих угод по відчуженню. З 15 грудня 2015 року пошук в реєстрі може здійснюватися не лише за об’єктом нерухомого майна, але і за правовласником [25]. Проте, такий доступ можливий лише щодо об’єктів, речові права на які зареєстровано в електронному реєстрі, тобто починаючи з 1 січня 2013 року, а інформаційні довідки про правовласників та речові права, які зареєстровано до цієї дати, органами БТІ надаються тільки самим правовласникам або на запити нотаріусів чи відповідних органів влади. Крім того, варто пам’ятати, що будь-які реєстраційні дії вчиняються на підставі певного встановленого законодавством переліку документів (наприклад, паспорт, правовстановлюючі документи на нерухомість тощо) і у разі, якщо ці документи підроблені, але орган реєстрації, в т. ч. нотаріус, не зміг розпізнати підробку, то реєстраційні дії можуть бути скасовані лише на підставі рішення суду, а посадова особа органу реєстрації не несе відповідальності за такі дії, крім випадків умисного внесення неправдивих відомостей. Тому, доступ громадян та господарюючих суб’єктів до Реєстру речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень поки що, повною мірою, не виконує ані функцію контролю за незаконним збагаченням державних службовців, ані функцію захисту прав на нерухомість при укладенні цивільно-правових угод з таким нерухомим майном.

Незрозуміло чому доступна для громадян інформація з Реєстрів на веб-порталі Мін’юсту України не може надаватися анонімним користувачам, оскільки для реєстрації на цьому офіційному веб-порталі користувачем обов’язково зазначаються відомості про прізвище, ім’я та по батькові (за наявності), реєстраційний номер облікової картки платника податків з використанням електронного цифрового підпису [25]. Отже відслідковуються запити громадян, тож можуть виникнути побоювання здійснювати пошук окремих видів інформації, наприклад, про власність певних держслужбовців. Проте, згідно чинного законодавства основною метою створення доступних для громадян електронних сервісів є доступ громадськості до публічної інформації, яку вони можуть використовувати для захисту своїх прав, контролю за владою, задоволенням інших інформаційних потреб. І контроль влади за тим, хто якою інформацією цікавиться, аж ніяк не відповідає меті створення таких сервісів.

Незважаючи на велику кількість державних реєстрів, все ще зберігається великий попит суспільства на нові види реєстрів, які ще більше убезпечать права та свободи громадян та зроблять простішим доступ до публічної інформації. Межа між публічною та приватною інформацією подекуди стирається, зокрема, тривалий час обговорюється необхідність створення Єдиного реєстру виданих дипломів усіх ВУЗів України, оскільки до 25 % дипломів в Україні є підробленими, а ще більше вражає те, що найбільше підробок припадає на медичні дипломи. Інформація про освіту конкретної особи, згідно чинного законодавства, відноситься до персональних даних фізичної

особи, однак, враховуючи суспільну безпеку від якості кваліфікації осіб окремих професій, такий реєстр варто зробити з вільним доступом.

На наш погляд, для доступу громадян до державних замовлень має бути сформовано обов'язковий електронний реєстр усіх державних тендерів, аукціонів та конкурсів з комп'ютерною програмою вибору переможців та відкритою інформацією про всіх учасників. Це є можливим завдяки, зокрема, Єдиному ліцензійному реєстру та Єдиному державному реєстру, що містить необхідну інформацію про суб'єктів господарювання, які можуть брати участь в державних тендерах.

Для безпеки життя та здоров'я окремих категорій осіб мають в обов'язковому порядку застосовуватися технічні аудіо та відео реєстри, зокрема, в європейських країнах практикуються відеозаписи занять у школах, вільний доступ до яких міститься в Інтернеті, записи зберігаються певний час на випадок виявлення спірних питань. Подібні відео реєстри актуальні у місцях позбавлення волі та в лікарнях, за виключенням того, що такі відеозаписи мають бути з обмеженим доступом, доступ до таких записів має надаватися окремим особам, наприклад, посадовим особам певних органів влади, близьким родичам, чи експертам у разі наявності судової скарги на дії чи бездіяльність працівників відповідних закладів. Крім того, актуальними є реєстри заборонених для використання в сільському господарстві та харчовій промисловості хімічних сполук, як необхідна і власне їх заборона.

Відповідно до п. “е” ст. 5 Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади [9] національні стандарти, будівельні норми і правила та інші стандарти не підлягають реєстрації в Міністерстві юстиції України як нормативно-правові акти. Проте, відповідно до Закону України “Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності” [26] за порушення будівельних норм і правил встановлена адміністративна відповідальність у формі штрафів, а норми, за порушення яких державою встановлена відповідальність не можуть не бути правовими, тому, на наш погляд, такі норми, затверджені наказами відповідних центральних органів виконавчої влади, мають підлягати обов'язковій реєстрації в Міністерстві юстиції України, а не лише публікуватися в офіційних виданнях відповідних органів.

Висновки.

Всі реєстри, які створюються на підставі положень нормативно-правових актів є правовими, оскільки вони містять інформацію, яка породжує, змінює, припиняє або підтверджує існування певних прав чи юридичних фактів. Правові реєстри можна поділити на 4 види: державні, приватні, публічно-приватні та технічні, останні можуть не бути прямо передбачені законодавством, але не можуть суперечити йому.

Всі державні реєстри вводяться на підставі нормативно-правових актів різної юридичної сили: від законів до наказів профільних міністерств.

Держателем більшості державних реєстрів є Міністерство юстиції України або створене ним державне підприємство “Національні інформаційні системи”. Навіть якщо держателем реєстру є інше міністерство чи орган влади (створене ними державне підприємство), то цей реєстр все одно є правовим, оскільки на підставі відомостей, внесених в нього, виникають чи припиняються певні права.

Доступ до інформації, що міститься в правових реєстрах, відіграє важливу роль в забезпеченні безпеки суспільного ладу, відносин права власності та безпеки прав і свобод окремих осіб через механізм підтвердження відповідних прав та юридичних фактів у реєстрах на подвійних носіях: паперових та електронних та завдяки вільності та зручності доступу до таких реєстрів.

Подальші дослідження актуальні в частині більш детального аналізу цілей створення, внесених відомостей, обсягу вільної для доступу інформації та порядку доступу до неї щодо окреслених статтею реєстрів та ще недосліджених реєстрів, зокрема, щодо медичних реєстрів, реєстрів в фінансовій сфері та інших.

Використана література

1. Гринько С.В. Правові аспекти реєстрації прав на землю : монографія / С.В. Гринько. – К. : Вид-во “Київський університет”, 2004. – 172 с.
2. Нескороджена Л.Л. Реєстрація права власності громадян на новостворене нерухоме майно // Юридична наука. – 2011. – № 2. – С. 90-98.
3. Романюк Я.М. Державна реєстрація правочинів : її суть та правове значення // Вісник Верховного Суду України. – 2010. – № 5. – С. 40-46.
4. Квасніцька О.О. Правове регулювання реєстрації суб’єктів підприємницької діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.04 / О.О. Квасніцька ; Ін-т екон.-прав. досліджень НАН України. – Д., 2006. – 19 с.
5. Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України : Постанова Кабінету Міністрів України від 22.02.12 р. № 296/5 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 17. – Ст. 632.
6. Положення про Спадковий реєстр : Наказ Мін’юсту України від 07.07.11 р. № 1810/5 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 54. – Ст. 2155.
7. Кодекс УРСР про адміністративні правопорушення : Закон УРСР від 07.12.84 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122.
8. Дзюба С.О. Відеозапис як засіб доказування. – Режим доступу : http://3222.ua/article/vdeozapis_yak_zasb_dokazuvannya.htm
9. Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.92 р. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/731-92-p>
10. Про державний реєстр виборців : Закон України від 22.02.07 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2007. – № 20. – Ст. 282.
11. Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20.11.12 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2013. – № 51. – Ст. 716.
12. Про лікарські засоби : Закон України від 04.04.96 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 22. – Ст. 86.
13. Про затвердження Порядку державної реєстрації прав на нерухоме майно та їх обтяжень : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.12.15 р. № 1127 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 2. – Ст. 108.
14. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб, підприємців та громадських формувань : Закон України від 15.05.03 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – № 31-32. – Ст. 263.
15. Про створення Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України : Постанова Кабінету Міністрів України від 22.01.96 р. № 118 / Урядовий кур’єр від 01.02.96 р.
16. Про доступ до судових рішень : Закон України від 22.12.05 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2006. – № 15. – Ст. 128.
17. Положення про Єдиний реєстр підприємств, щодо яких порушено провадження у справах про банкрутство: наказ Мін’юсту України від 15.11.11 р. № 3018/5 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 74. – Ст. 2784.
18. Положення про Державний реєстр друкованих ЗМІ та інформаційних агентств як суб’єктів інформаційної діяльності : наказ Мін’юсту України від 21.06.07 р. // Офіційний вісник України. – 2007. – № 46. – Ст. 1921.
19. Порядок ведення Єдиного реєстру нотаріусів : наказ Мін’юсту України від 13.10.10 р. № 2501/5 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 82. – Ст. 2899.

20. Правила проставлення апостиля на офіційних документах, призначених для використання на території інших держав : Наказ Міністерства закордонних справ України, МОН України та Мін’юсту України від 05.12.03 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 51, 52. – Ст. 2708.

21. Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційне правопорушення : Наказ Мін’юсту України від 11.01.12 р. № 3915 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 6. – Ст. 223.

22. Положення про Єдиний державний реєстр осіб, щодо яких застосовано положення Закону України “Про очищення влади” : Наказ Мін’юсту України від 16.10.14 р. № 1704/5.

23. Про затвердження Єдиного реєстру довіреностей та внесення змін і доповнень до деяких нормативно-правових актів Мін’юсту України : Наказ Мін’юсту України від 28.12.06 р. № 111/5 // Офіційний вісник України. – 2006. – № 52. – Ст. 3547.

24. Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.12 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2013. – № 32. – Ст. 409.

25. Порядок надання інформації з Державного реєстру прав на нерухоме майно : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.12.15 р. № 1127 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 2. – Ст. 108.

26. Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності : Закон України від 14.10.94 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1994. – № 46. – Ст. 411.

~~~~~ * * * ~~~~~